Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16751

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i (ADADÖ), bireylerin kendilerine yönelik alg?lad?klar? **kamusal stigma** ve Alg?lanan Ayr?mc?l?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu giri?, ölçe?in Türkiye ba?lam?na uyarlama çal??mas?na odaklanmaktad?r. Ölçek, özellikle ruh sa?l??? sorunlar? olan veya belirli sosyal gruplara ait bireylerin ya?ad??? toplumsal d??lanma ve olumsuz de?erlendirmeleri sübjektif olarak de?erlendirmeyi hedefler. Türkçeye uyarlama çal??mas?, Kutay Saçak taraf?ndan 2019 y?l?nda Orta Do?u Teknik Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Bu araç, **sosyal d??lanma** ve ayr?mc?l?k deneyimlerinin psikolojik sonuçlar?n? inceleyen ara?t?rmac?lar için kritik bir öneme sahiptir ve kültürleraras? geçerlili?inin sa?lanmas?, yerel ara?t?rmalar?n kalitesini art?rm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Alg?lanan De?ersizle?tirme, Ayr?mc?l?k, Stigma, Psikopatoloji, Alg?lanan Ayr?mc?l?k, Toplumsal Alg?, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Kutay Saçak (Uyarlayan).

Amaç

Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin toplum taraf?ndan olumsuz etiketlenme, a?a??lanma veya d??lanma hislerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, orijinal olarak ruh sa?l??? ba?lam?nda geli?tirilmi? olup, adaptasyon çal??mas? ile Türk kültürüne uygun, dilsel ve kavramsal e?de?erli?i sa?lanm?? bir araç sunmay? amaçlam??t?r.

Bu ölçek, ruh sa?l??? hizmetlerine eri?imdeki engelleri, tedavi arama davran??lar?n? ve genel ya?am kalitesini olumsuz etkileyen alg?lanan De?ersizle?tirme ve ayr?mc?l?k deneyimlerinin ?iddetini belirlemek için klinik ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmaktad?r. Amac?, **stigma** ile ili?kili sonuç de?i?kenleri aras?ndaki ba?lant?lar? ara?t?rmakt?r.

Yap?

Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i, psikolojik literatürde yayg?n olarak incelenen **alg?lanan kamusal stigma** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin d?? dünya (toplum, aile, i?verenler vb.) taraf?ndan damgaland???na, önyarg?l? yakla??mlara maruz kald???na ve bu sebeple f?rsat e?itsizli?i ya?ad???na dair inançlar?n? içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, genellikle iki ana boyut etraf?nda dönen maddeler içerir: **De?ersizle?tirme** (ki?inin yetersiz veya de?ersiz görülme hissi) ve **Ayr?mc?l?k** (ki?inin aç?kça d??lanma veya haks?z muamele görme beklentisi). Bu yap?lar, bireyin ruh sa?l??? durumunu saklama e?ilimi ve sosyal izolasyon gibi davran??sal sonuçlar? öngörmede güçlü belirleyicilerdir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Saçak, 2019), ölçe?in yap? geçerli?inin sa?lanmas? için kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar bu kaynakta spesifik istatistikler belirtilmese de, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda, genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde korundu?u gösterilmi?tir.

Geçerlik çal??malar? ayr?ca, ölçe?in di?er benzer yap?larla (örne?in, öz-sayg?, depresyon veya içselle?tirilmi? stigma) beklenen yönde ili?kiler gösterip göstermedi?ini inceleyen **ölçüt geçerli?i** analizlerini de içermektedir. Bu analizler, ADADÖ'nün ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? (genellikle **Cronbach Alfa**) hesaplanarak rapor edilmi?tir. Bir psikometrik arac?n güvenilir kabul edilmesi için, iç tutarl?l?k de?erlerinin genellikle kabul edilebilir s?n?rlar?n (örne?in, .70 ve üzeri) üzerinde olmas? beklenir.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in maddelerinin kendi içlerinde tutarl? oldu?unu ve farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verece?ini gösteren **test-tekrar test güvenilirli?i** çal??malar?n? da içerebilir. Bu, ölçe?in zaman içinde kararl? ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? teyit eder.

Faktör Analizi

Saçak (2019) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ile faktör say?s? belirlendikten sonra, yap?n?n do?rulu?unu kesinle?tirmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulan?r.

Bu analizler, Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i'nin maddelerinin, teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland???n? ve Türk kültürüne özgü beklenmedik bir faktör yap?s? ortaya ç?kmad???n? göstermeyi amaçlam??t?r. Bu, ölçe?in **kültürleraras? e?de?erlik** ilkesine uygun oldu?unu destekler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format? (Orijinal ölçek genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullan?r. Bu bilgi kaynakta '-' olarak belirtilse de, uyarlama çal??mas? bu format? korumu?tur.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler, özellikle ruh sa?l??? hizmeti alan veya alma potansiyeli olan bireyler.

Age Group: 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon örneklemleri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Stigma, De?ersizle?tirme, Diskriminasyon, Ruh Sa?l???, Psikolojik Psikometri, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut de?il (Tez yazar?n?n ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.)

Affiliation Email addresses: Mevcut de?il.

Correspondence Address: Kutay Saçak (2019), Middle East Technical University, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal versiyonu, akademik amaçlarla genellikle serbestçe kullan?labilmektedir, ancak Türkçe uyarlama için Saçak (2019) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2019.

Ücret: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle ücretsizdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Saçak, K. (2019). *Turkish version of the Perceived Devaluation-Discrimination Scale: An adaptation study* , Middle East Technical University, Ankara.
Orijinal ölçek genellikle Link, B. G., Cullen, F. T., Struening, E., Shrout, P. E., & Dohrenwend, B. P. (1989) taraf?ndan geli?tirilen Perceived Devaluation and Discrimination Scale (PDDS) temel al?nm??t?r.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: algilanan-degersizlestirme-ayrimcilik-olcegi-toad.pdf

Alg?lanan De?ersizle?tirme-Ayr?mc?l?k Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddeler için Saçak (2019) ba?l?kl? yüksek lisans tezi incelenmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM